

Vittraskolorna AB

Org.nr. 556458-6716

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Vittra Brotorp
belägen i Sundbybergs kommun

Tillsyn i Vittra Brotorp

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Vittraskolorna AB (556458-6716) under hösten 2016. Vittra Brotorp besöktes av Skolinspektionen mellan den 22 november 2016 och den 24 november 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 9

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2015/16 var det genomsnittliga meritvärdet 224,8 poäng vilket ligger i paritet med genomsnittet i riket (224,1). Andelen elever som vårterminen 2016 uppnådde kunskapskraven i alla ämnen var 85,3 procent, jämfört med rikets 74,2 procent.

Den genomsnittliga betygspoängen för slutbetygen i årskurs 9 vårterminen 2016 var högst i ämnena bild 17,0 poäng (jämfört med rikets 14,5), modersmål 16,9 poäng (jämfört med rikets 16,7) och idrott och hälsa 16,6 poäng (jämfört med rikets 14,6). Lägst var betygspoängen i ämnena fysik 11,6 poäng (jämfört med rikets 13,3), geografi 11,9 poäng (jämfört med rikets 13,7) och biologi 12,0 poäng (jämfört med rikets 13,4).

Andelen elever som vårterminen 2016 var behöriga till ett yrkesprogram eller högskoleförberedande program på gymnasieskolan uppgick till nästintill 100 procent. Motsvarande andel för hela riket var 83,1 procent.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik nådde så gott som alla elever läsåret 2015/16 kunskapskraven i alla ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen per ämne var vårterminen 2016 högst i ämnet bild med 17,3 poäng och lägst i ämnet biologi med 11,1 poäng.

Årskurs 3

Av skolans egen kvalitetsredovisning för läsåret 2015/16 framgår att 91 procent av eleverna nådde kunskapskraven i alla ämnen. I matematik var måluppfyllelsen 94 procent, i svenska 91 procent, i samhällsorienterande ämnen 100 procent, i naturorienterande ämnen 100 procent och i engelska 100 procent.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens elevenkät för årskurs 9 som genomfördes höstterminen 2015 mättes elevernas uppfattningar om bland annat trygghet, studiero, skolans arbete för att förhindra kränkningar och ordningsregler. Gällande dessa områden var skolans enkätresultat sämre än för genomsnittet av samtliga deltagande skolor i samma enkätomgång.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2017-05-15
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	2017-05-15
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-05-15
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-05-15
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att det aktiva lärarstödet på en stor del av lektionerna är bristfälligt och att det inte alltid tas hänsyn till varje enskild elevs behov och förutsättningar i undervisningen. Av tillsynen framgår att undervisningen inte är planerad och strukturerad så att lärarna hinner se till att alla elever förstår uppgifterna och kan genomföra dem under lektionerna. Inte heller elever som behöver utmaningar för att utvecklas i sitt lärande får det i den utsträckning som behövs.

Skolinspektionen bedömer även att det finns brister i återkopplingen till elever och vårdnadshavare. Rektorn behöver följaktligen säkerställa att elever och vårdnadshavare får tydligare information om elevens kunskapsutveckling.

Vidare finns det brister i skolan när det gäller trygghet och studiero. I enkäter och intervjuer framkommer att det brister i trygghet och studiero på både lektioner och raster vilket bekräftas av Skolinspektionens observationer. Det förekommer både bråk, kränkningar och ett hårt språkbruk bland eleverna.

Mot bakgrund av ovanstående är det av största vikt att skolan bedriver ett förebyggande värdegrundsarbete, något som Skolinspektionen bedömer att Vittra Brotorp behöver utveckla ytterligare, eftersom det arbete som hittills bedrivits inte varit tillräckligt.

Tillsynen visar även att det finns brister i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolan. Elevhälsan arbetar inte i tillräcklig omfattning förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Tillsynen visar vidare att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Rektorn behöver se till att biblioteket används och att skolans lärare kan hitta former för sin undervisning där biblioteket blir en resurs i den pedagogiska verksamheten.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vittraskolorna AB att senast den 15 maj 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är

det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vittraskolorna AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska se till att undervisningen på Vittra Brotorp innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna.
- Rektor ska se till att det i undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det aktiva lärarstödet på en stor del av lektionerna är bristfälligt och att det i undervisningen inte alltid tas hänsyn till varje enskild elevs behov och förutsättningar. Av tillsynen framgår att lärarna inte hinner se till att alla elever förstår uppgifterna och kan genomföra dem under lektionerna. Inte heller elever som behöver utmaningar för att utvecklas i sitt lärande får det i den utsträckning som behövs. Detta leder till att elever sitter sysslolösa eller sysselsätter sig med annat som inte har med undervisningen att göra och stör studieron för andra elever.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges det stöd och den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt skolförordningen ska eleverna även genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den

omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för dem att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av läroplanen framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Enligt skollagen ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Eleverna får inte den hjälp de behöver under lektionerna

Enligt den skolenkät som Skolinspektionen skickat ut under 2015, inför tillsynen, har eleverna i förra årets årskurs 9 på Vittra Brotorp skattat påståendet "Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det" lägre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter i samma enkätomgång. Även vårdnadshavare som svarat på skolenkäten skattade lägre än genomsnittet på påståendet "Mitt barn får den hjälp som hon/han behöver för att nå kunskapskraven".

I intervjuer med Skolinspektionen uppger nuvarande elever att varken elever i behov av stöd eller elever som behöver utmaningar får hjälp i den utsträckning som behövs. Eleverna säger att eftersom de oftast arbetar enskilt med stora uppgifter tar det lång tid för läraren att hjälpa varje elev och att många elever inte hinner få den hjälp de behöver. Enligt eleverna leder det till att elever som inte får hjälp istället gör annat på lektionerna, som att spela spel på sina iPads eller prata högt med varandra.

Samtliga lärargrupper Skolinspektionen intervjuar bekräftar elevernas bild. Lärarna uppger att de inte hinner med att hjälpa alla elever, vare sig eleverna behöver stöd i sin kunskapsutveckling eller utmaningar för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Visserligen uppger lärarna att det i vissa grupper med få elever och i vissa ämnen är lättare att hinna med, men alla lärare Skolinspektionen pratat med instämmer i att det är svårt att hinna hjälpa alla som behöver hjälp under lektionstid.

Även skolans specialpedagoger bekräftar att eleverna inte får tillräcklig hjälp på lektionerna och att det behövs bättre struktur och planering av lektionerna för att lärarna ska hinna hjälpa alla elever. Specialpedagogerna säger att det finns en vilja hos lärarna att hjälpa alla men att det inte är möjligt i dagsläget.

Att undervisningen inte är strukturerad och planerad så att eleverna får tillräckligt aktivt lärarstöd under lektionerna bekräftas även av de lektionsobservationer Skolinspektionen genomförde vid tillsynen. På flera av lektionerna som observerades hann inte läraren hjälpa alla elever vilket ledde till att elever började sysselsätta sig med att spela, prata och störa varandra.

Även vårdnadshavare som Skolinspektionen intervjuat bekräftar att deras barn inte får det aktiva lärarstöd de behöver på lektionerna.

Elever Skolinspektionen intervjuat uppger att de har pratat med rektorn om bristen på en lektionsstruktur som möjliggör aktivt lärarstöd men att det inte har lett till några åtgärder. När Skolinspektionen tar upp bristen på aktivt lärarstöd med rektorn säger hon att det inte är något hon känner igen eller som någon har tagit upp med henne men att det kan stämma när det gäller ett par ämnen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Vittra Brotorp inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Vittraskolorna AB att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vittraskolorna AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska se till att elever och vårdnadshavare informeras om elevens utveckling.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i hur återkoppling till elever och vårdnadshavare sker om elevernas kunskapsresultat och utveckling. Tillsynen visar att det finns brister när det gäller återkoppling på uppgifter och examinationer samt att det finns elever som inte haft utvecklingssamtal. Huvudmannen har i en skrivelse efter Skolinspektionens besök uppgett att alla elever och vårdnadshavare erbjuds flera tider för utvecklingssamtal, denna uppgift ändrar dock inte Skolinspektionens bedömning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens kunskapsutveckling. Minst en gång per termin ska, enligt skollagen, läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Lärarna ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmet samt informera rektorn.

Brister i information och återkoppling

I Skolinspektionens enkät från 2015 skattar eleverna i dåvarande årskurs 9 på Vittra Brotorp påståenden som handlar om att veta vad som krävs i skolan lägre än genomsnittet för alla deltagande skolenheter. En tredjedel av eleverna som fyllt i enkäten vet inte vad de behöver kunna för att nå kunskapskraven. Vid Skolinspektionens intervjuer med nuvarande elever på skolan uppger de flesta av eleverna att de sällan får återkoppling på uppgifter och när de får det har det gått så lång tid att de inte har möjlighet att förbättra sig. Eleverna uppger också att lärarna inte förklarar betygsmatriserna så att de förstår dem. Samtliga elever i den elevgrupp Skolinspektionen intervjuat säger att de är osäkra på hur de bedöms och att de vill ha mer information om vad som bedöms och hur det bedöms. En elev säger att det är upp till eleverna själva att fråga lärarna om kunskapskraven. En annan elev säger att hen alltid frågar lärarna om sina betyg, men att elever som inte gör det ofta blir förvånade över vilka betyg de får.

Lärarna uppger till Skolinspektionen att de ger eleverna återkoppling både muntligt och skriftligt. De använder sig av den digitala lärplattformen Schoolsoft. Lärarna uppger även att det är olika hur de gör med återkopplingen till eleverna. En lärare säger att hen har gjort återkoppling i Schoolsoft men att där syns återkopplingen sent. Läraren menar att när eleverna är klara med en

uppgift ska det finnas en återkoppling i Schoolsoft efter ett par veckor men det blir försenat i publiceringen och släpar efter. Dessutom ser inte vårdnadshavare återkopplingen enligt läraren. Vårdnadshavare bekräftar i intervju med Skolinspektionen att det är svårt att få en inblick i hur det går för eleverna när allt är digitalt.

Rektorn uppger till Skolinspektionen att det har varit otydligt med vilken lärplattform som ska användas för återkoppling och att lärarna har gjort olika. Rektorn uppger även att lärare bör kunna få arbeta på sina egna sätt, men att de borde använda de digitala verktygen på samma sätt. Rektorn tillägger även att det kan vara svårt för vårdnadshavarna att förstå hur de ska använda de digitala verktygen.

Eleverna uppger att utvecklingssamtal ska erbjudas en gång varje termin av ansvarspedagogerna och att på dem pratar de om hur det går i skolan och vad eleverna bör utveckla. Hur ofta ett utvecklingssamtal genomförs beror på vilken ansvarspedagog man har, uppger eleverna till Skolinspektionen. Enligt eleverna bokas ett missat utvecklingssamtal inte om, oberoende av om det är elever eller lärare som är tvungen att ställa in. En elev säger att hen har missat två utvecklingssamtal utan att utvecklingssamtalet bokas om. Förra terminen missade enligt eleverna över hälften av eleverna i nuvarande årskurs 9 sina utvecklingssamtal på grund av att läraren inte kunde närvara.

Rektorn säger att det har varit svårt att få till utvecklingssamtal av olika anledningar, främst för att elever och vårdnadshavare inte är intresserade av det.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Vittra Brotorp inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Vittraskolorna AB att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vittraskolorna AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Vittra Brotorp inte är tillförsäkrade en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionens utredning visar att skolan behöver intensifiera arbetet med att säkerställa en god studiemiljö för alla elever samt skapa fungerande strukturer för detta.

Tillsynen visar genom både enkäter, intervjuer och observationer att det på många lektioner saknas studiero. Dessutom framkommer av Skolinspektionens utredning att alla elever på Vittra Brotorp inte känner sig trygga i skolans lokaler och att det förekommer ett frekvent hårt och grovt språkbruk bland eleverna. Bristerna i studiero och trygghet riskerar att försvåra arbetet med att bedriva en god undervisning och försämra elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av förarbetena framgår att en av de viktigaste förutsättningarna för att kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö (prop. 2009/10:165, s 319-320).

Brister i trygghet och studiero

Enligt den skolenkät som Skolinspektionen skickat ut inför tillsynen har eleverna i förra årets årskurs 9 på Vittra Brotorp skattat påståendena kring ordningsregler och studiero markant lägre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter. Av eleverna svarade 52 procent att de inte har

studiero på lektionerna och 92 procent svarade att de störs av andra elever. Även vårdnadshavare har skattat påståendena i enkäten lägre än genomsnittet på frågor som gäller studiero. På påståendet "*Jag känner mig trygg i skolan*" svarade 40 procent av eleverna i förra årets årskurs 9 att de inte kände sig trygga, vilket är att jämföra med samtliga medverkande skolenheter i samma omgång där 12 procent svarade att de inte kände sig trygga. Även på påståenden som handlar om hur skolan arbetar för att förhindra kränkningar visar enkätresultaten att eleverna i förra årets årskurs 9 var markant mindre nöjda än genomsnittet. 60 procent av eleverna svarade att eleverna i skolan inte följer ordningsreglerna.

I Skolinspektionens intervjuer med elever på skolan framkommer att eleverna störs av andra elever på en stor del av lektionerna. Eleverna säger att det bland annat beror på att läraren inte hinner hjälpa alla elever varvid eleverna blir sysslolösa och börjar störa andra elever med högljutt prat. Eleverna uppger även till Skolinspektionen att det är svårt att koncentrera sig på lektionerna för att ljudnivån i klassrummen är så hög. Eleverna uppger också att det är störande när andra elever spelar spel på sina iPads under lektionerna och att det förekommer att elever kastar saker på varandra. Eleverna ger även exempel på när elever kastat stolar och sittpuffar på varandra. Eleverna uppger att det är ofta förekommande att elever går ut och in i klassrummen och att det kommer in elever på andra klassers lektioner för att störa undervisningen. Flera elever uppger att det är stökigt konstant i skolan.

Eleverna uppger för Skolinspektionen att det ofta är bråk i skolan och även om de flesta känner sig trygga är det flera av de yngre eleverna som uppger att de är rädda för de äldre eleverna och ger exempel på när äldre elever har uppträtt på sätt som de yngre uppfattat som hotfullt. De yngre eleverna uppger att de äldre eleverna sitter i grupprummen på sin rast så att de yngre inte kan vara där och arbeta med sina uppgifter. Ett par av de yngre eleverna säger till Skolinspektionen att de slutat gå på toaletten i skolan för att det skulle kräva att de går förbi där de äldre eleverna brukar sitta.

Samtliga elever som Skolinspektionen intervjuar är överens om att det förekommer ett hårt och grovt språkbruk på skolan, med bland annat könsord och svordomar. Eleverna uppger att det ofta är när någon elev kallar någon annan elev för något elakt som det blir bråk, och att språkbruket har blivit så vanligt att ingen vuxen längre säger till. Eleverna uppger att det finns ordningsregler men att de inte efterföljs av eleverna och att lärarna inte säger till när någon bryter mot ordningsreglerna.

En representant för elevhälsan uppger i intervju med Skolinspektionen att elever som inte följer ordningsreglerna blir tillsagda, men att det kan vara svårt för lärarna att kombinera lågaffektivt bemötande med att markera när en elev bryter mot en ordningsregel. En annan av elevhälsans representanter uppger att vissa ordningsregler inte tjänar något till och att det är viktigt att reglerna fyller en funktion.

De lärare Skolinspektionen intervjuar bekräftar att det är ett hårt språkbruk på skolan. Lärarna uppger att eleverna använder hårda ord och att språkbruket är normaliserat bland eleverna. Det används även kodord som lärarna inte förstår. Lärarna svarar både ja och nej på frågan om eleverna följer ordningsreglerna. De säger att deras uppfattning är att de flesta eleverna gör det men att de är medvetna om att de inte ser allt som händer.

Även vårdnadshavare har i intervju sagt till Skolinspektionen att det förekommer ett hårt och grovt språk med könsord och tillmälen på skolan samt att de har bevittnat slagsmål på skolgården där personal dröjt med att ingripa.

Rektorn bekräftar för Skolinspektionen att det finns ett hårt språkbruk i vissa elevgrupper, och att det är något de arbetat mer med i vissa klasser. Rektorn säger även att det har förekommit "skojbrottning" bland de yngre eleverna och att det är något de behöver arbeta mer med för att stävja. Däremot har rektorn inte uppfattat att de yngre eleverna är rädda för de äldre eller att det skulle vara många elever som inte följer ordningsreglerna.

Skolinspektionen genomförde under tillsynen lektionsobservationer och observationer i allmänna utrymmen på skolan. Både på lektioner och under observationer i de allmänna utrymmena såg och hörde Skolinspektionens inspektörer elever som slog varandra och skrek tillmälen till varandra.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Vittra Brotorp inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Vittraskolorna AB att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vittraskolorna AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska se till att det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.
- Rektor ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.
- Rektor ska se till att skolbiblioteket används i skolans pedagogiska verksamhet som stöd för elevernas lärande.

Motivering till bedömning av brist

Det förebyggande värdegrundsarbetet

Skolinspektionen bedömer att det förebyggande värdegrundsarbetet behöver utvecklas och stärkas så att alla elever på skolan får vistas i en trygg skolmiljö där alla blir bemötta med respekt. Utredningen visar att det bland eleverna på skolan förekommer ett hårt och grovt språkbruk, bråk och kränkningar. Av utredningen har det visserligen framkommit att skolan har bedrivit ett visst värdegrundsarbete, men Skolinspektionen bedömer att de åtgärder som skolan

vidtar inte är tillräckliga eftersom problemen kvarstår. Givet vad som framkommit i utredningen föreligger det enligt Skolinspektionen en risk att det bland vissa elever utvecklas en norm som innebär att de inte längre reagerar på nedsättande ord eller kommentarer, men även att det utvecklats en miljö där sparkar och slag ses som en del av vardagen.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen ska det bedrivas ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Detta innebär bland annat att skolan ska skapa en miljö där eleven i skolan möter respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen. Av läroplanen framgår vidare att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Det förebyggande värdegrundsarbetet behöver stärkas

I Skolinspektionens enkät från 2015 svarade en stor andel av eleverna i dåvarande årskurs 9 att skolan inte arbetar aktivt för att förhindra kränkningar. I Skolinspektionens intervju med nuvarande elever uppger de att det förekommer ett hårt språkbruk med nedsättande kommentarer mellan elever, samt att det förekommer "skojbråk" och att eleverna inte lyssnar när lärare säger till. Skolinspektionen har vid lektionsobservationer och observationer i övriga skolutrymmen uppmärksammat ett hårt språkbruk och elever som slår varandra.

Lärarna Skolinspektionen intervjuat bekräftar bilden att det är ett hårt språk på skolan och att det förekommer bråk och kränkningar. Lärarna pekar på problem med lokalerna och att de behöver arbeta mer med förebyggande värdegrundsarbete. Ett visst förebyggande värdegrundsarbete sker redan idag, enligt några lärare. Till exempel har skolan en socialpedagog anställd på deltid som bland annat håller workshops för lärarna om värdegrundsfrågor. Dock menar lärarna att värdegrundsarbetet i helhet behöver ses över så att det ger bättre resultat, något som bekräftas av elevhälsoteamet i intervju med Skolinspektionen.

Rektorn uppger till Skolinspektionen att språkbruket i skolan har gått från att vara värre hos de äldre eleverna till att i stället vara mer utbrett hos de yngre

eleverna. Rektorn säger att det har skett ett visst arbete med språkbruk och värdegrundsfrågor i en årskurs där det funnits ett särskilt behov av konflikthantering.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete vid Vittra Brotorp. Tillsynen visar att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst användas förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbetena till skollagen betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper på skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt riktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund och undervisningen om livsstilsrelaterad ohälsa (prop. 2009/10:165 s. 276).

Brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

På Vittra Brotorp finns tillgång till medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser men Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Enligt den skolenkät som Skolinspektionen skickat ut inför tillsynen har eleverna i förra årets årskurs 9 i skattat påståendena kring elevhälsa lägre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter i samma enkätomgång. Mindre än en tredjedel av eleverna svarade att elevhälsogruppen på skolan arbetar uppsökande och förebyggande.

När Skolinspektionen frågar elevhälsans representanter om hur de arbetar förebyggande och hälsofrämjande redogör de för åtgärdande arbete, framför allt inom särskilt stöd och även inom trygghet och värdegrund. Något direkt hälsofrämjande arbete kan de inte redogöra för. Ett par av elevhälsans representanter är nya i elevhälsoteamet och har ännu inte hunnit genomföra något förebyggande eller hälsofrämjande arbete, förutom hälsosamtal med en årskurs.

Elever uppger i intervju med Skolinspektionen att de inte har märkt av något förebyggande eller hälsofrämjande arbete från elevhälsoteamets sida. Under rektorsintervjun framkommer att elevhälsan inte har arbetat förebyggande i någon större utsträckning men att skolan tidigare haft samarbete med fältassistenter i närområdet, vilka har gjort insatser i ett par årskurser.

Skolbiblioteket

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i hur Vittra Brotorp använder skolbiblioteket. Tillsynen visar att skolbiblioteket inte används i den pedagogiska verksamheten för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Bristen innebär en risk för att elevernas intresse för läsning och litteratur inte stimuleras och att deras kunskapsutveckling begränsas.

Huvudmannen har i en skrivelse efter Skolinspektionens besök uppgett att skolan kommer att arbeta aktivt med att säkerställa att biblioteket används i syfte att stödja elevernas lärande. Denna uppgift ändrar dock inte Skolinspektionens bedömning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska alla elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande och stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur (prop. 2009/10:165 s. 284). I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Skolbiblioteket används inte i undervisningen

Vid tiden för Skolinspektionens tillsyn hade biblioteket, som bestod av två låsta skåp och några tomma hyllor, precis nyinriggs efter en flytt. I intervjuer med elever framkommer att de flesta känner till att det finns ett bibliotek på skolan, men inte alla. En elevgrupp säger att biblioteket är "tragiskt dåligt" och inte fungerar som bibliotek.

Två av de intervjuade elevgrupperna uppger till Skolinspektionen att de aldrig läser böcker i undervisningen. Eleverna uppger att de tidigare hade tillgång till e-böcker på sina iPads, men att ingen använde dem. De intervjuade eleverna säger att biblioteket inte används i undervisningen och att de aldrig går dit på lektionerna, de säger också att de aldrig besöker närliggande bibliotek

tillsammans med skolan. När en elev under en lektion Skolinspektionen observerade frågade efter tillgång till biblioteket svarade läraren att hen inte hade nyckel.

Lärare säger i intervju med Skolinspektionen att det ska finnas ett lånesystem i och med nyinvigningen av biblioteket och att det ska finnas många böcker. Specialpedagogerna säger till Skolinspektionen vid intervju att eftersom biblioteket är under uppbyggnad saknas fortfarande mycket men att det ska gå att låna e-böcker, strukturerna för att göra det är dock inte implementerade än.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Vittra Brotorp inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Vittraskolorna AB att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciell lärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor,

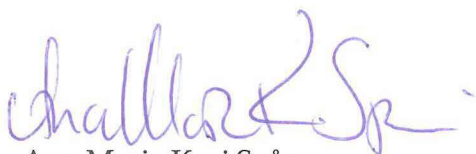
Beslut

2017-02-03
18 (20)

Dnr 44 - 2015:9582

tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Ana-Maria Koci Spång
Beslutsfattare

Marlene Giertz
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Vittra Brotorp

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Vittra Brotorp

Vittra Brotorp är en fristående grundskola belägen i Sundbybergs kommun. Skolan drivs av Vittraskolorna AB (organisationsnummer 556458-6716). Vid tiden för tillsynen går cirka 290 elever vid skolan fördelade på årskurserna 1-9 samt förskoleklass. Skolans leds av en rektor.